

ACCIÓ VALENCIANA

Boletí quinzenal — Orgue d'ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA — Redacció i Administració: Jorge Juan, 13
Preus de Subscripció: simpatitzant, 3 pessetes a l'any; actiu, 1 pesseta al mes; protector, 2 pessetes al mes.

ANY I - N.º 2

VALENCIA 1.º MAIG 1930

10 CÈNTIMS

EDITORIALS

La Batalla de la llengua

En un periòdic de la província de Madrid, vulgarment conegut per "A B C", es va publicar el 17 del mes de abril prop-passat un article de redacció titulat "La academia española y los académicos regionales". Volem supondre que aquest treball haurà estat fet a darrera hora per omplir algun espai, i per algun meritori completament incapaç. Volem supondre-ho. Això fa poc seriós i diu prou en lo descrèdit del esmentat diari.

Comença reconeirent en la passada Dictadura la existència de "obsesiones malsanas", una de les quals va ésser la seua conducta amb els catalans, de procediments "vejatorios e irritantes". Pera compensar açó, va crear—diu—els acadèmics regionals. "Fué una intromisión irreverente y desatinada... sólo se consiguió adulterar esencialmente la Academia, cuyo tesoro único y definido es el idioma de Cervantes".....

A este punt preferim detindremos una miqueta, com pera meditar. No hagerem cregut mai que açó pogueren dir-ho els castellans. Son les llengües germanes de la península les que ingènuament s'acosten cap al centre per a col·laborar en un obra de germanor—quan cada una de per sí es tan poderosa en essència com ella—i son els castellans quins refugen lo seu contacte amb mostres de disgust. Em sembla tan racional, tan de sentit comú que a la acadèmia espanyola tinga cabuda tant l'euskar com el castellà i el català com el gal·laic, que pensem que no ésser aixís podria titular-se Acadèmia Castellana, pero mai Acadèmia Espanyola. Però com encara açó es susceptible de punts de vista, ens reservem un juí definitiu, aixís com sobre la eliminació o no dels acadèmics regionals.

Més avant escriu: "Se quiso hacer esta manifestación de aprecio tan extensa, que se creó sección para las provincias valencianas". En vist quin extraordinari més rumbós? I seguidament enumera els motius del seu nienyspreu cap al valencià: "lengua

muerta o puramente literaria... dialecto desfigurado, empobrecido y castellanizado, que apenas tiene briznas de lemosín y que ni siquiera tiene expresión unánime". Després de transcriure estes frases "amables", sols volguerem que el seu autor intentara demostrar-ho per a provar-li entones que parla per boca de ànec. Qui crega que en nostra regió no es unànim el us del valencià demostra que mai ha tingut ocasió de comprovar-ho. Perque no volem supondre que tota la rahó i la ciencia del autor s'haja concentrat a València, capital. Es dir, on el contacte seguit amb castellans relega en les classes coentes—que en Madrid diuen "brutal" i ací "hamos"—un deixament de la seua llengua en honor mal mereixcut—i en prova de una hospitalitat ben poc agraida després—cap als forasters. Pòbres llengües si el filòlec tinguera que estudiarles únicament a les capitals: València, Barcelona, Madrid. Respecte a lo de "llengua morta" o "dialecte desfigurat", seria absurde supondre en qui en ha dit un coneiximent de causa; i completament grotesc el fer-li per quant parla qui menys pot.

Peró volem remarcar el fons de nostra rèplica que es el atac exclusiu en l'article a València. I com éll ens ferix fonament en nostra sensibilitat—que mai en nostra vida i en nostre esperit: UNICS I INTANGIBLES—volem aclarir un concepte. L'autor del article concedeix una absoluta beligerancia a Catalunya, perque ha sentit un terror pànic de que una ditá insignificant del alludit el fera pols, o de que—i aixó haguera segut pitxor—li hageren contestat amb el silenci més absolut. Un altre motiu poderosíssim es que un dels acadèmics regionals es constant col·laborador de "A B C": Eugeni d'Ors.

I no comentem més: aniríem masa llunt en les nostres consideracions, i no es aquesta ocasió de fer tot lo que sentim. No estem encara prou forts per a menyspreuar els insults, però no som gens cobarts per a aguantar el colp injust, a modo de esclaus o de gent inferior. Precissament estem en el centre: el moment i la ocasió de tornar per nostre seny, amb tot res-

pecte, però també amb tota arrogancia.

No volem acabar sense correspondre a la finor de "A B C" amb un pràctic consell que no deuen oblidar els seus distinguits redactors. I es l'estudi de eixe castellà que tant defensen. Per eixemple, tan decidit protector de la llengua de Cervantes no té dret a dir que: "Ha llegado el momento de deshacer ese entuerto dictatorial". Perque lo que está tort mai es desfà: si acás es desentorta. Es dir, que com "entuerto" es "tuerto", i "tuerto" es "torcido", lo contrari de "torcer" es "enderezar".

* * *

Almansa: 25 d'abril de 1707

Una fita i un lloc: recordeu-los valencians. En aqueixos plans, sota aquell castell que heu trobat anant a Madrit apenes deixada la terra valenciana, s'enfondraren les nostres llibertats mes íntimes. El nostre dret, les nostres institucions, la nostra llengua foren trets de tots els seus llocs. Des d'aleshores que l'uniformisme d'un rei francès, baix d'una capa castellana, anà esvaint la nostra fesonia autóctona.

Convé que aquells que creguen-se valencians "cent per cent", son al mateix temps defensors aferrissats de l'hegemonia oficiosa castellanista, n'obliden que sols la força brutal de les armes pogué dur la servitut a la nostra llengua, i que després de dos segles de coacció continua en tots els sentits, i d'una deformació tendenciosa de la nostra Historia, a les escoles, no s'ha obtés altra cosa que divorciar a les classes dirigents—aristocràcia i mesocràcia, de la sang, dels diners, i de l'intel·ligència—de la massa desorientada. Deixant aixís decapitat al nostre país i donant-lo lligat de mans i peus al foraster. Molts dels mals i de les injustícies que ara es ploren afeminadament, no hageren ocorregut, si a les nostres minories rectores no se les haguera instruit en la mentida de que la nostra patria era terra endins i no aci mateix, produint-se així l'emigració de tots els